

अद्रिराज (अद्रि + राज) m. = अद्रिराज् IND. 1, 24.

अद्रिवत् (von अद्रि) adj. Steine mit sich führend, mit Schleudersteinen bewaffnet; nur der voc. अद्रिवस् zu belegen, häufig von Indra RV. 1, 10, 7, 11, 5, 80, 7, 14. 6, 46, 2. 53, 1. 8, 1, 5. 13, 4. 87, 8. 10, 147, 1. u. s. w. vom Soma 9, 53, 1. von Varuṇa 7, 89, 2.

अद्रिशय्य (अद्रि + शय्या) m. der auf dem Berge Ruhende, ein Beinamen Civa's, Cīv.; vgl. अद्रिशी.

अद्रिषुत (अद्रि + सुत) adj. mit Steinen bereitet: इन्द्रः RV. 9, 72, 4. 1, 139, 6.

अद्रिसंस्कृत (अद्रि + संस्कृत) adj. durch Steine zermalmte, vom Soma RV. 9, 98, 6.

अद्रिसानु (अद्रि + सानु) adj. auf Bergflächen verweilend, von der Morgenröthe RV. 6, 63, 5. (voc.)

अद्रिसार (अद्रि + सार) m. Eisen RATNAM. im ÇKDR.; vgl. आद्रिसार.

अद्रिसारमय (von अद्रिसार) adj. eisern ARG. 10, 55.

अद्रिश (अद्रि + श) m. Fürst der Berge, ein Beinamen a) des Himā-laja, b) Civa's, DHARANĪ im ÇKDR.

अद्रुक् (3. अ + द्रुक्) adj. (nom. अद्रुक्) ohne Falsch, ohne Arges, wohlwollend, von göttlichen Wesen: उत मन्ये पितुर्द्रुको मनः RV. 1, 159, 2. पृथिवि मातर्युक् 6, 31, 5. 9, 100, 7. von Himmel und Erde 2, 41, 21. 3, 56, 1. 4, 56, 2. von Agni als Priester 6, 5, 1. 11, 2. 13, 7. 62, 4. 8, 44, 10. 10, 61, 14. von allen Göttern 1, 3, 9. 19, 3. 9, 9, 4. 73, 7. 102, 5. AV. 6, 7, 1. Nīr. 9, 37.

अद्रुक्न् (3. अ + द्रुक्न्) adj. dass., von Mitra und Varuṇa (voc.): ता धा सन्यगद्रुक्णाण्येपमश्याम् धार्यसे RV. 5, 70, 2.

अद्राघ (3. अ + द्राघ) adj. truglos, wahrhaftig: खँदेहि सकृन्निर्णं रयिं नो ऽद्राघेण वचसा सत्यमग्निं RV. 3, 14, 6. 32, 9. 6, 12, 3. ये अद्राघमनुष्यं अत्रो मदन्ति यज्ञियाः 5, 22, 1. अद्राघम् adv. zuverlässig: अद्राघमा वहे-शतो यविष्य देवा अन्नं वीतेयं 8, 49, 4.

अद्राघवाच् (अद्राघ + वाच्) adj. von trugloser Rede, Wahrheit sprechend, Agni RV. 6, 3, 1. Indra 22, 2. Savitar AV. 6, 1, 2.

अद्राघावित (अद्राघ + अवित) adj. Wahrhaftigkeit liebend: कृणुत धूमं वृषणः सखायो ऽद्राघावित् वाचमर्च्यं AV. 11, 1, 2.

अद्राक् (3. अ + द्राक्) m. Abwesenheit von hartem, unfreundlichem Benehmen, Wohlwollen BHAG. 16, 3. mit dem dat.: अद्राक्स्तेभ्यः KĀTJ. Çr. 8, 1, 26. mit dem loc.: अद्राक् सर्वभूतेषु कर्मणा मनसा गिरा Śiv. 3, 34. mit dem gen.: अद्राक्तेष्वेव सर्वभूतानामल्पद्राक्तेषु वा पुनः । या वृत्तिः M. 4, 2, 148.

अद्रन् (von 1. अद्र्) adj. essend, am Ende eines comp.; s. अद्राद्.

अद्रय (3. अ + द्रय) 1) adj. einzig, keinen Zweiten neben sich habend: ब्रह्म VEDĀNTAS. 4, 10. MADHUS. in Ind. St. I, 19, 23. — 2) m. Buddha (keine Dualität kennend) H. 234; vgl. अद्रयवादिन्.

अद्रयत् (3. अ + द्रयत्) adj. nicht doppelzüngig, aufrichtig, ergeben: मन्वंता नरः कविमद्रयत्नम् RV. 3, 29, 5.

अद्रयवादिन् (3. अ + द्रयवादिन् (द्रय + वादिन्)) m. Buddha (kein doppeltes Princip lehrend) AK. 1, 1, 4, 9; vgl. अद्रय 2.

अद्रयस् (3. अ + द्रयस्) adj. = अद्रयत्: मयोभुरद्रियेण्यः सखा सुशेवो अ-द्रयाः RV. 1, 187, 3. अद्रितिनो दिवा पशुना दितिनक्तमद्रयाः । अद्रितः पावे-हंसः सद्रव्या 8, 18, 6.

अद्रयानन्द (अद्रय + आनन्द) m. N. pr. Verfasser des ब्रह्मविद्याभरण, eines Commentars zu ÇĀṆKARA'S शारीरकमीमांसाभाष्य, COLBR. Misc. Ess. I, 333. 336. VEDĀNTAS. 1, 5; vgl. अद्रितानन्द.

अद्रयाविन् (3. अ + द्रयाविन्) adj. = अद्रयत्: पुत्रस्य पायः पद्मद्रयाविनः RV. 1, 159, 3. मन्त्रं कृतारं शुचिन्द्रयाविनम् 3, 2, 15. विभिश्रयवानमश्विना नि पाथो अद्रयाविनम् 5, 73, 5.

अद्रयु (3. अ + द्रयु) adj. dass.: कृतसु ज्ञानीयु मर्त्यम् । उप ह्यु चाद्रयुं च वसवः RV. 8, 18, 15.

अद्रार (3. अ + दार) n. ein Ort, eine Richtung, wo keine Thür ist: अद्रारेण सदेकविधाने प्रेतमाणम् KĀTJ. Çr. 8, 4, 23. अद्रारेणोपासने निरस्य-ति 21, 4, 27. अद्रारेण च नातोपाद्रामं वा वेषम वावृतम् M. 4, 73. नाद्रारेण विशेषे JĀG. 1, 140.

अद्रिज (3. अ + द्रिज) adj. ohne Brahmanen: राष्ट्रम् M. 8, 22.

अद्रितीय (3. अ + द्रितीय) adj. keinen Zweiten neben sich habend: अग्नि-त्राद्वितीयो ब्रह्मणि MADHUS. in Ind. St. I, 19, 16. एवमेवाद्वितीयं ब्रह्म इति वेदान्तः ÇKDR. ohne Gleichen, unvergleichlich R. 4, 22, 2. कर्म 5, 6, 29.

अद्रिषेण्य (3. अ + द्रिषेण्य) adj. nicht übelwollend, wohlwollend: वामं श्रेयमतिथिमद्रिषेण्यम् RV. 10, 122, 1. 1, 187, 3 (s. u. अद्रयस्).

अद्रिष्य (3. अ + द्रिष्य) adj. freundlich, wohlwollend: अद्रिष्ये व्यावापयिष्वी कुवेम RV. 8, 68, 10; vgl. अद्रयस्.

अद्रिषरागिन् (von 3. अ + द्रिषराग (द्रिष + राग)) adj. keinen Hass und keine Begierden habend M. 2, 4.

अद्रिषस् adv. friedlich, freundlich, unangefochten: अद्रिषो नो मरुतो गा-तुमेतन RV. 5, 87, 8. यश्चिद्वि ते इत्या भागः शशमानः पुरा निदः । अद्रिषो कृ-स्तेयिर्धे ॥ 1, 24, 4. अद्रिषो विलुर्वात ऋभुता अद्राक् सुत्राय वक्तोय देवान् 1, 186, 10. अद्रिषो अयं वरुणस्तेरमीणि प्रावणां योगे मन्मनः साधं इमहे 10, 33, 9; vgl. अद्रय.

1. अद्रित (3. अ + द्रित) n. Alleinheit; अद्रितेन einzig und allein: पयप्येष भवेद्वता ममार्ये गुणवर्जितः । अद्रितेनोपचर्यस्तु तथापि नियते मया ॥ R. 3, 3, 3.

2. अद्रित (wie eben) adj. = अद्रय ÇAT. Br. 14, 7, 1, 31. (= BRH. Ār. Up. 4, 3, 32.) MĀND. Up. 7.

अद्रितानन्द (अद्रित + आनन्द) m. N. pr. = अद्रयानन्द COLBR. Misc. Ess. I, 333. 336.

अद्रितोपनिषद् (अद्रित + उपनिषद्) f. N. einer Upanishad Ind. St. I, 302. II, 101.

अर्थ eine in den vedischen Liedern sehr gebräuchliche Partikel, die etym. und begrifflich mit अय im nächsten Zusammenhange steht. Ueber die Dehnung des Auslautes s. RV. PRĀT. 7, 7, 20—22. VS. PRĀT. 3, 126. 1) da, dann: अर्थेणं ज्ञायाममकीयमानामधा मे श्येनो मधा जभार RV. 4, 18, 13. 9. अर्थस्य वातो अने वाति शोचिरर्थं स्म ते व्रतं कुलमस्ति 7, 3, 2. 1, 127, 6. — a) im Nachsatz eines relativen Vordersatzes, besonders häufig in Verbindung mit स्म (अय स्म): अन्धा यदि ज्ञानं दधा च नु ववन्तं RV. 10, 113, 1. अयं क्रत्वा मघवन्तुयं देवा अन्नु विश्वे अद्रुः सोमपेयम् । य-त्सूर्यस्य कुरितः पतन्ती पुरः सतीरुपरा एतशे कः ॥ 5, 29, 5. अथा स वीरै-र्दशभिर्वि यूया यो मा मोघं यारुधानेत्याह 7, 104, 15. यतं धीतिं सुमतिमाव-णामहे ऽयं स्मा नस्त्रिवत्रयः शिवो भव 6, 13, 9. 12, 5. 23, 7. 1, 13, 10. 2, 31, 2. 37, 3. 4, 6, 7. 5, 54, 6. 7, 90, 3. — b) in unmittelbarer Zusammen- stellung mit Relativen (vgl. अद्रयः अथा यो विश्वा भुवन्नाभि मृमनेशानक-